

Ali Baktır
İncesu OSB Başkanı

SORUN: Çek/Senet Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar;

Ticari alacak verecek davalarında çek ve senetlerin tek başına delil kabul edilerek buna göre işlem yapılması ve bazı çek/senetlerin sahte/çalıntı çıkması sonucunda mağduriyet yaşanmaktadır.

Kayıp Çek Davaları özelinde; Keşidecinin davayı açamaması ve davayı 3. kişiye (müşteriye) açtırmak zorunda kalması ticari yaşamda önemli sıkıntılara yol açmaktadır. Ayrıca çekin kötü niyetli 3. kişilerin eline geçmesi durumunda keşidesi zor durumda kalmakta ve tedbir tesis edememektedir.

İkiz Çek Davaları özelinde; Gelişen ve değişen teknoloji sonrasında, dolandırıcılar tarafından çek üzerindeki kare kodlar birebir taklit edilebilmektedir. Bankalarca çek aslı ve taklidi ayırt edilememekte ve taklit çekin tahsili durumunda piyasada kıymetli evraka duyulan güven zedelenmektedir.

Çeklerin Taşınması özelinde; uygulamada yasak olmasına rağmen çekler büyük oranda kargo şirketleri ile taşınmaktadır. Kargoda kaybolan çekler tacirleri ve ticari şirketleri zor durumda bırakmaktadır. PTT'nin güvenli taşıma noktasında hâlihazırda bir projesi olsa da komisyonlar çok yüksek oranda olduğunda ticari hayatta itibar görmemektedir.

ÇÖZÜM: Çek/Senet Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar;

Ticari alacak verecek davalarında çek ve senetleri destekleyici unsur şartı olarak fatura, meslek mabuzu, ürün teslim fişi, vb. evrak tevsik şartı getirilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Benzer şekilde, çalıntı çek, sahte imza vb. gibi konularda açılan davalarda, mahkemelerimizin karar vermeden önce konunun belgelerle (fatura, irsaliye, şirket faaliyeti) ispatlanmasını istemesi, bu belgeler üzerinde incelemeler yaptıktan sonra nihai kararların verilmesi, ayrıca haksız çıkanın misli ile cezalandırılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca karşılıksız çekler konusunda hapis cezası verilmesi ve uygulanması durumunun netliğe kavuşturulması gerekmektedir. Bu husus, ticari hayattaki belirsizlikleri ortadan kaldıracaktır.

Elektronik Çek ve Senet Uygulamalarına geçilmesinin hem işlem mağduriyetlerini ortadan kaldıracığı hem de sahte çek-senet risklerini bertaraf edeceği düşünülmektedir.

Dipnot: Bu konu 02.07.2021 tarihinde, Oda/Borsa Müşterek Konsey Toplantısı'na Görüşülmek Üzere TOBB Sanayi Odaları Konsey Başkanlığı'na ve Genel Sekreterliği'ne iletilmiştir.

SORUN: İşçi/İşveren Davalarında Zaman Aşımı Süresi Uzunluğu, Tahsilat Yöntemleri Ve İcra İşlemleri;

Hukuk davalarının infazı aşamasında firmalarımızı mağdur eden uygulamaların bulunduğu belirtilmiştir.

Kural olarak adli yargı alanında görevli hukuk mahkemeleri tarafında bir dava sonunda verilen ve eda hükmü içeren nihaî kararlar 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu 32. Maddesi gereği takip konusu edilebilmektedir. Konuya ilişkin olarak, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda (HMK md. 350/2; 367/2) kesinleşmeden icra edilemeyecek kararlar olarak, kişiler hukukundan, aile hukukundan ve taşınmaz mallara ilişkin aynı haklardan kaynaklanan uyuşmazlıklar sonucunda verilen kararların yerine getirilmesi için, bu kararların kesinleşmesi şartı aranmıştır.

Ayrıca diğere kanunlarda da özel olarak belirtilen ve kesinleşmeden icra edilemeyecek ilamlar belirtilmiştir. Ancak başvuruçunun dilekçesinde belirtmiş olduğu iş kazalarından doğan maddi ve manevi tazminat alacakları ile işçilik alacakları için açılmış olan davalardan verilen nihai kararların icra edilebilmesi için kesinleşme şartı aranmamaktadır. Bu nedenle de bu konulara ilişkin mahkeme tarafından verilen ilamlar kesinleşmeden davacı tarafından takip konusu edilebilmektedir. Söz konusu ilam ile ilgili alacaklı tarafından ihtiyati haciz alınmadığı sürece de icra müdürlüğü tarafından borçluya icra emri gönderilmekte ve tebliğden itibaren 7 gün süre verilerek borcu ödemesi, aksi halde haciz yapılacağı ihtarı edilmektedir.

Borçlu tarafından 7 gün içerisinde borç ödenirse, vekâlet ücretinden ¼ oranında indirim yapılarak maddi menfaat elde edilebilmektedir.

Kanun Koyucu, lehine hüküm kurulan taraflarca başlatılan takiplere karşı, aleyhine hüküm kurulan taraf lehine de İcra İflas Kanununun 33. Ve 36. Maddelerinde belirtilen icranın geri bırakılması mekanizmasını getirmiştir. Kanunun 33. Maddesinde icra emrinin tebliği üzerine borçlu tarafından 7 gün içinde dilekçe ile icra mahkemesine başvurarak borcun zamanaşımına uğradığını, ihmal veya itfa edildiğini belirterek itirazda bulunabilmektedir. 36. Maddesinde ise borçlu davalı tarafından takibe konu ilamın istinaf/temyiz edilmesi üzerine takibe konu borcun icra dosyasına depo edilmesi veyahut karşılığında taşınır veya taşınmaz teminat göstererek üst mahkeme değerlendirmesinin sonuna kadar icrayı geri bıraktırabilir. Her ne kadar davalı borçluya kanunen böyle bir hak tanınmışsa da uygulamada iyiniyetli borçlular mağdur olabilmektedir.

Zira davalı borçlu, borcunu sahiplenmiş olsa da icranın geri bırakılmasını sağlamak için gereken teminatı karşılayamama durumu yaşanabilmektedir. İlamların icrasının geriye bırakılmasının veyahut durdurulmasının tek hukuki çözümü de bu şekildedir.

ÇÖZÜM: İşçi/İşveren Davalarında Zaman Aşımı Süresi Uzunluğu, Tahsilat Yöntemleri Ve İcra İşlemleri;

Mevcut çözüm yolunun iyileştirebilmesi adına aşağıdaki şekilde ekleme ve düzenlemeler yapılmasının faydalı olacağını düşünülmektedir;

-Takibe konu ilam icra edilmeden önce söz konusu ilamın icrası için İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28. Maddesinin 2. Fıkrasındaki uygulamaya benzer bir uygulamada getirilerek alacaklı tarafından borçluya banka hesap numarası ve uygun bir mehil verilerek veyahut bizzat mahkeme ilamında banka hesap numarası ve uygun bir mehil belirtilmek onar ile icra takibine konu edilmeden önce borçluya ödeme şansı verilmesi daha yerinde olacaktır kanaatindeyiz. Zira mahkemeden alınan ilamın infazı, icra müdürlüğü vasıtası ile yapılması halinde iyiniyetli borçlu ilam konusu alacağı ek harç ve yargılama gideri ödemek zorunda kalabilmektedir.

-İcra emrinin içeriğine borcun yedi gün içerisinde ödenmesi halinde net ödenmesi gereken miktarı gösterir kapak hesabının konulması yasal bir zorunluluk haline getirilebilir. Mevcut durumda dosyanın kapatılması için icra emrinde net ödenmesi gereken miktarın belirtilmesi zorunlu olmadığı gibi eklenmesi halinde de icra mahkemesine şikayet edilerek çıkartılmaktadır. Borçlu icra emrinin kendisine tebliğ edilmesi üzerine dosyasını kapatmak için ya kendi ya da vekili aracılığıyla kapak hesabı almak için ayrıca emek ve zaman harcamaktadır. Mevcut düzenlemede, icra dairelerince üst mahkemeden icranın geri bırakıldığına dair kararı dosyaya sunmak üzere borçluya mehil verilerek dosya durdurulsa da, söz konusu prosedür hem icra dairesi ve üst mahkemenin iş yükünü artırmakta hem de çeşitli mağduriyetlere sebebiyet verebilmektedir. Bu nedenle icrayı geriye bırakma kararının bizzat icra müdürlerine verilmesi daha yerinde bir uygulama olacağı düşünülmektedir.

İş kazası veya meslek hastalığı gibi uyuşmazlıkların da arabuluculuk yoluna başvurulduktan sonra netice alınamaması durumunda dava yoluna taşınmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Aynı dava konusunda yerel mahkemelerin verdikleri kararlar ile bir üst mahkemelerin kararlarının çelişmesinin işverenlerimizin motivasyonlarını kaybetmelerine yol açtığı düşünülmektedir.

İşçi/işveren uyuşmazlıklarında ve iş kazalarında dava açma süresi 6 ay ile sınırlandırılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Aynı dava konusunda, işten ayrılmış kişilerin birbirleri için yapacakları şahitlik kabul edilmemesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

Dipnot: Bu konu 27/11/2020 tarihinde, Adalet Bakanımız Sn. Abdulhamit GÜL'ün katılımlarıyla gerçekleştirilen İstiişare Toplantısı'nda Görüşölmek Üzere TOBB Genel Sekreterliğı'ne iletilmiştir.

SORUN: Teminat Mektuplarında Yaşanan Sorunlar;

Bankaların teminat mektubu hazırlamada kullandığı dil ile mahkeme ve icra müdürlüklerinin kullandıkları yazı dili farklılıklar arz etmektedir. Böyle bir durumda gerçek kişi tacir ve ticari işletmeler nezdinde sıkıntı yaratmakta, bazı durumlarda tekrar teminat mektubu alınması gerekliliğı ortaya çıkmaktadır. Oluşan masraf ve zaman kaybı da ticari yaşamı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu hususun net bir şekilde belirlenmesi ticari hayatın sürat ve etkinliğine katkı sağlayacaktır.

ÇÖZÖM: Teminat Mektuplarında Yaşanan Sorunlar;

Teminat mektubu konusunda ortak bil dil geliştirilerek teminat mektubunu ilgili mevzuat çerçevesinde standart bir formata kavuşturulması gerektiğı düşünülmektedir. Bu hususun net bir şekilde belirlenmesi ticari hayatın sürat ve etkinliğine katkı sağlayacaktır.